

Kommuniké om Betalningsrådets nittonde möte den 29 november 2024¹

Betalningsrådets nittonde möte ägde rum fredagen den 29 november 2024 under ledning av vice riksbankschef Aino Bunge. Mötet inleddes med att rådet beslutade om att införa ett nytt arbetsutskott för kontanter. Planen är att Kontantheringsrådet övergår från råd till ett utskott under Betalningsrådet, eftersom frågorna i Kontantheringsrådet ofta haft breda överlapp till betalningsmarknaden i sin helhet och även det som diskuteras inom ramen för Betalningsrådet.

Rådet fick en presentation av Post- och telestyrelsen (PTS) som låtit Ramboll genomföra en studie om behovet av grundläggande betaltjänster. Bakgrunden till studien är PTS uppdrag om att tillsammans med länsstyrelserna främja tillgången till grundläggande betaltjänster, dvs. kontantuttag, insättning av dagskassor och betalningsförmedling. Rambolls uppdrag har varit att kartlägga vilka grupper som har problem med att självständigt genomföra betalningar. Inom ramen för uppdraget har Ramboll också undersökt vilka utmaningar och behov dessa grupper har och så långt som möjligt, beskriva gruppernas storlek samt om problemen är ökande eller avtagande. Fokus har legat på räkningsbetalningar, men även på andra problem som framkommit under studien. Studien visar att det huvudsakligen är fyra grupper som saknar möjligheter att självständigt sköta sina betalningar

- Personer som saknar svensk ID-handling och därför nekas att öppna svenskt betalkonto
- Personer som saknar förmåga att använda befintliga betaltjänster
- Personer som har fått sitt betalkonto uppsagt av banken
- Personer som föredrar kontantlösning för betaltjänster.

Dessa grupper möter betydande hinder i vardagen då de saknar möjlighet att hantera sina betalningar på ett självständigt sätt. Personer utan svensk ID-handling och övriga personer som nekas betalkonto eller får sitt konto avslutat riskerar att stå helt utanför det finansiella systemet. Det kan t.ex. leda till att dessa personer möter problem när de söker jobb, om de saknar ett konto dit lönen kan betalas. Personer som saknar förmåga att använda befintliga betaltjänster riskerar ett utanförskap, liksom bristande självständighet och integritet när de behöver förlita sig på andras hjälp. För de som föredrar kontanter blir det allt svårare att betala i en miljö där kontantlösningar successivt försvinner, vilket kan leda till exkludering från grundläggande samhällstjänster och viss handel.

Statusrapport från utskottet för tillsyn och reglering

Utskottet har hållit ett möte sedan det senaste plenummötet. Vid mötet den 12 september presenterade Riksbanken sin skrivelse om *Åtgärder för att upprätthålla kontantkedjan* som skickades in till den pågående utredningen om möjligheten att betala med kontanter för livsnödvändiga varor. Utskottets deltagare diskuterade Riksbankens analys och förslag till ändrad lagstiftning som framförts i skrivelsen.

Vidare diskuterade utskottet aktuellt lagstiftnings- och regelarbete med relevans för betalningsmarknaden. Bl.a. pågående remisser inom den finansiella sektorn.

Nästa sammanträde i utskottet äger rum den 5 december 2024 då Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, gästar utskottet.

---

¹ I Betalningsrådet deltar Bankgirot, Card Payment Sweden, GetSwish AB, Konkurrensverket, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Post- och telestyrelsen, Riksbanken, Swedish Fintech Association, Svensk Handel, Svenska Bankföreningen, Svenskt Näringsliv och Sveriges Konsumenter. Finansdepartementet, Finansinspektionen och Riksgälden deltar som observatörer och är inte delaktiga i rådets beslutsfattande.

Statusrapport från utskottet för betaltjänsters tillgänglighet

Utskottet har hållit ett möte sedan senaste plenummötet. Vid mötet den 4 oktober presenterade Riksbanken sin skrivelse om *Åtgärder för att upprätthålla kontantkedjan* (som även presenterades i utskottet för tillsyn och reglering) som har skickats in till den pågående utredningen om kontanter på Finansdepartementet. Även här diskuterades Riksbankens analys och förslag.

PTS presenterade studien som genomförts tillsammans med Ramboll om behovet av grundläggande betaltjänster för privatpersoner.

Nästkommende utskottsmöte äger rum den 10 december då Länsstyrelsen i Dalarnas län presenterar resultatet från årets bevakning av tillgången till grundläggande betaltjänster.

Statusrapport från utskottet för digitalisering och nya tjänster

Sedan det senaste plenummötet har utskottet för digitalisering och nya tjänster hållit tre möten. Den 13 juni gav Riksbanken en presentation om den digitala eurons möjliga effekter på Sverige. Under den efterföljande diskussionen lyftes olika aspekter och frågor kopplade till den digitala euron, exempelvis vissa otydligheter i förslaget – bl.a. företag i icke-euroländers möjlighet att ta emot betalningar i digital euro.

Den 13 september var det första mötet med nya ordföranden Roslana Cederhage.

Ämnet för mötet var tokenisering. Fintechbolaget Centiglobe presenterade hur tokenisering kopplat till betalningar, främst gränsöverskridande betalningar, fungerar. Centiglobe redogjorde för en konkret tillämpning av tokenisering och förutspådde vilken inverkan tokenisering kan ha i framtiden, t.ex. att gränsöverskridande betalningar kan göras snabbare och mer decentraliserat. I den efterföljande diskussionen lyftes bl.a. att slutkonsumenten troligtvis inte upplever någon större skillnad, det är framför allt den bakomliggande infrastrukturen som kan komma att ändras. Däremot skulle stora företag kunna bygga upp egna nätverk där man ersätter interna betalningar med överföring av tokens.

Den 28 november presenterade Riksbanken en G20-roadmap med syfte att förbättra gränsöverskridande betalningar. G20 har identifierat API:er som en viktig del i detta. Dessutom gav Roslana Cederhage en rapport från Fintechdagen, som Swedish Fintech Association arrangerar.

Bilaga: Upprättande av nytt utskott inom Betalningsrådet

Riksbanken föreslår att det upprättas ett nytt arbetsutskott inom Betalningsrådet för frågor som rör kontanternas funktion i det svenska betalningssystemet.

Bakgrund och syfte

Riksbanken har sedan 2006 behandlat frågor kopplade till kontanternas hantering och funktion som betalmedel i en sammanslutning av aktörer (privata organisationer och myndigheter) som har namnet Kontantheringsrådet. Kontantheringsrådet har under de senaste åren behandlat frågor med breda överlapp till betalningsmarknaden som helhet och vid det senaste mötet under våren 2024 togs ett inriktningsbeslut i rådet om att frågorna på ett bättre sätt skulle kunna diskuteras inom Betalningsrådet. Syftet med att inkludera Kontantheringsrådets frågor i Betalningsrådet som ett arbetsutskott, skulle kunna effektivisera dialogen och den strategiska samverkan mellan olika delar av betalningssystemet då delarna utgör en helhet med både analoga och elektroniska betalningar som ska fungera för hela samhället.

För att upprätta ett nytt arbetsutskott inom Betalningsrådet behöver beslut tas i plenum. Arbetet föreslås initialt ledas av en ordförande från Riksbanken som strukturerar och administrerar utskottets arbete samt redovisar arbetet vid närmast följande plenummöte i Betalningsrådet.

Kontantheringsrådets övergång från råd till arbetsutskott

Kontantheringsrådet består i dag av ett betydande antal deltagare där en stor del inte längre hanterar kontanter eller har en aktiv roll i den svenska kontantkedjan. Vid en överföring av frågorna från råd till utskott skulle antalet deltagare kunna avgränsas till relevanta aktörer med tydliga roller för kontanternas funktion i betalningssystemet. Se förslag på deltagare enligt listan nedan.

Arbetsformer för ett arbetsutskott för kontanter

I ett arbetsutskott för kontanter skulle formerna för arbetet följa motsvarande struktur som i övriga arbetsutskott i Betalningsrådet med ca 2-4 möten per år beroende på behov som utvärderas löpande, med redovisning av arbetet i Betalningsrådets plenummöten. Frågorna som förväntas behandlas rör bland annat kontanternas användbarhet, infrastrukturens funktion och tillgänglighet, säkerhet och betalningssystemets beredskap att hantera kontanta betalningar i händelse av störningar. Avgränsning mot utskottet för betaltjänsters tillgänglighet som i viss mån hanterar liknande frågor sker då det föreslagna utskottet för kontanter specifikt hanterar kontantfrågorna, medan eventuellt överlappande frågor hanteras antingen mellan utskotten eller i plenum.

Förtydligande kring kansliets förslag

Vad? Kansliet för Betalningsrådet föreslår att ett nytt arbetsutskott inom ramen för Betalningsrådet upprättas för frågor som rör kontanter.

Hur? Kansliet för Betalningsrådet föreslår att arbetet initialt leds av en representant från Riksbanken som ordförande i utskottet.

När? Kansliet för Betalningsrådet föreslår att arbetet med att upprätta ett arbetsutskott för kontanter upprättas med start våren 2025.

Vilka? Kansliet för Betalningsrådet föreslår att deltagare i Betalningsrådets plenum förblir oförändrat tills vidare men att frågan om deltagande i utskottet ska skickas till befintliga deltagare i den grupp av organisationer med tydliga roller för kontanter och betalningar bland de som utgör Kontanthanteringsrådet (Svenska Bankföreningen ska få representera banksektorn som i sin tur kan nominera 1-2 av sina medlemmar för deltagande i utskottsarbetet).

Förslag på utskottsdeltagare:

1. Bankomat
2. Finansinspektionen*
3. Finansdepartementet*
4. Forex
5. Loomis
6. Länsstyrelsen Dalarna*
7. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*
8. Nokas
9. Post- och telestyrelsen*
10. Riksbanken* (ordförande)
11. Sparbankernas Riksförbund
12. Svensk Handel*
13. Svenska Bankföreningen* (inklusive 1-2 medlemsrepresentanter)

*Befintliga deltagare i Betalningsrådet